WATAPANA

WATAPANA

ta sali tres biaha pa aña / verschijnt driemaal per jaar

REDAKSHON

Gertrudis Pestana, Henry Habibe, Carel de Haseth, Pedro Velásquez

SEKRETARIA

Prof. Huybersstraat 235, Nijmegen, Nederland

SUSKRIPSHON ANWAL (Abonnement per jaargang)

Hulanda *f* 7,—
Antijas *f* 4,— **(Florín Antijano)**

KWENTA POSTAL / Postgiro: 1634245, Nijmegen, Nederland

(t.n.v: Redacteur van Watapana)

WATAPANA

Aña III número 4 juli 1971

REVISTA KULTURAL DI ANTIJAS HULANDÉS

REDAKTIONEEL

In de eerste plaats willen wij erop wijzen dat wij het aantal nummers per jaargang hebben verhoogd van drie tot vier, met ingang van dit nummer. De abonnementsprijs van *f* 7,— voor Nederland en NA *f* 4,— voor de Antillen zal evenwel gehandhaafd blijven.

Vervolgens willen wij langs deze weg bekend maken dat de redaktie is uitgebreid met de heer Lloyd Narain, van wie wij in de twee vorige nummers reeds enkele gedichten hebben gepubliceerd.

We vestigen er verder de aandacht op dat ons redaktieadres is gewijzigd in:

> voor Nederland: Groenhovenstraat 14, Leiden.
> voor de Antillen: Venezuelastraat 20, Aruba.
> Abonnementen voor Nederland dienen voldaan te worden op postgiro 1634245 t.n.v. redakteur van het tijdschrift Watapana, Groenhovenstraat 14, Leiden; abonnementen voor de Antillen dienen per postwissel overgemaakt te worden t.n.v. P. R. Velasquez, Venezuelastraat 20, Aruba. (de gegevens en adressen op de binnenkant van de omslag komen hierbij te vervallen.)

Inzendingen voor Watapana moeten in duplo getypt ingezonden worden aan bovenstaande redaktieadressen; in aanmerking voor publikatie komen poëzie, proza, essays, boekbesprekingen in het Papiaments, Nederlands, Spaans of Engels, alsmede artikelen over de kultuur van de Antillen in de ruimste zin.

Tenslotte willen wij er bij diegenen, die hun abonnementsgeld voor de *derde* (dus lopende) jaargang nog niet hebben betaald, op aandringen hiertoe over te gaan vóór september aanstaande, opdat wij in staat zullen zijn de oplage voor het volgende jaar te bepalen. Indien zij hiertoe niet overgaan zullen wij tot onze grote spijt de toezending van Watapana aan hen moeten stopzetten.

ENTREVISTA KU „OSCULDA"

(Organisashon Social i Cultural di Damanan Antiyano)

Osculda a lanta na 1963, pa demonstrá ku amanan di kas Antiyano ta interesá nan mes tambe pa otro kos ku solamente trabow di kas i edukashón i kriansa di ju, i pa juda amanan di kas riba terreno sosial, ekonómico, etc. i pa mustra nan riba nan responsabilidad den nos komunidad.
Pa realisá e métanan aki Osculda a organisá kaba diferente kurso riba e tópikonan „Credito di consumo", „Bida sosial na Corsow", „Verenigingsleven".
Siguiendo den e mes rumbo e damanan di Osculda a lansa awor un akshón enorme bow di nomber „Bam kibra e barrera", ku kwa Osculda ke alkansá e hendenan studiá: akadémikonan i otro specialistanan Antiyano pa purba trese nan más serka di pweblo Antiyano.
OSCULDA: „Nos specialistanan ta pará ahinda lew for di pweblo, nos kier trese nan más serka pa yuda nos eduká nos pweblo asina ku huntu nos por sinja konose nos problemanan i buska solushon pa nan na nos bienestar."

Den káder di e akshon aki, ya Osculda a tene charlas y panels. Un di e problemanan ku Osculda ke ataká ta esun di edukashon na Antiyas, i riba e tópiko aki ya Osculda a tene un panel. (forum)
OSCULDA: „Na 1970 e sistema di enseñansa „Mamoet" a drenta na vigor. Niun hende no sa kon e sistema aki ta traha, pero nos ta mira como resultado, ku e posibilidadnan, pa Antiyanonan hanja un bon edukashon, ta bira menos. Hopi mucha di 13 anja tin ku kita for di skol pasobra nan no por sigi e sistema nobo aki. Antiyas a kambia pa e sistema nobo aki, pa nos enseñansa por korrespondé ku esún di Hulanda. Pero na promé lugá, ta un grupo masha chikitu ta sigi studia despwés, no tin nodi di perhudiká tur e otronan ku despwés di skol ta bai traha. Na segundo lugá; ta di kon ta Hulanda nos mester bai si nos ke specialisá den kwalkier ramo? Tin hopi estudio ku nos por hasi aki den vesindario. Nos ta mira p.e. e sitwashon ku nos ta bai Hulanda pa studia Spañó mientras ku nos ta biba na Latino Amérika.
„Mamoetwet ta na fabor di un grupito, es decir, e hendenan riku i Makambanan, i no na fabor di Antiyanonan póber ni esnan di „middenklasse", mientras ta esakinan to forma e masa. P'esei Osculda ke pa nos specialistanan informá pweblo pa asina nos por tuma un desishón tokante nos enseñansa."

Osculda ta desapuntá den e Antiyanonan ku ta bini bèk despwes di nan estudio na Hulanda ku ideanan Hulandés p.e. tokante „sociale wetten". Nan no sa, ku nos no tin e leynan aki na Antiyas, nan no konosé e miseria ku ta eksistí akinan.

Ora nan bini bèk, nan ta hanja nan mes den rámonan haltu di nos komunidad, kaminda tampoko nan ta ser informá tokante di esaki. Di kas pa trabow nan no ta pasa Fleur de Marie ni Buena Vista i nan no ta mira e nesesidad di trece kambio den e sitwashon inhumano den kwa hopi hende tin ku biba. Nos studiantenan mester buska pa konosé e realidad Antiyano.

Hopi studiantenan no kier bini bek mes, pa falta di e polítika ku ta duna hende trabow, no pasobra nan ta kapasitá, sino pasobra nan to afiliá ku sierto partido polítiko. Osculda ta di opinión ku pweblo mester protestá kontra e deféktonan aki den polítika.

Un otro grupo ta disidí di bai stranhería bek pasobra no tin trabow adekwá pa nan, mientras tin stranhero ta hasi e trabow ei. Embés di bai bèk, nan por eksihí nan pwesto i trece e asuntu na konosemento di pweblo asina ku nan por hanja apoyo.

En general nos specialistanan ta pará lew for di pweblo. Nan no tin kontakto ku pweblo i nan no konosé su problémanan. Osculda ta mira komo nan deber: afiliá nan mes ku pweblo, eduká pweblo i lucha huntu ku pweblo pa un mihó futuro.

Ll. R. NARAIN

LITTLE TIN SOLDIERS

The crowd is staring at me
My tie is too short
See them looking
See them laughing over me.
Hey, who did you kill today?

They want me to become
their little tin soldier,
so they can play with me
in Vietnam, Curaçao
and so on.

The guitar wheeps,
'cause he's guilty too.
Wheeping guitars
do sound nice.
Here comes the piano too.

A LONG, LONG CONVERSATION

She pronounces words,
and so does he.
She's speaking for herself,
and so does he.
It's all in vain.

Now it's his turn again.
He talks about Sartre,
She answers that maybe it's gonna rain.
The icebergs are drifting apart.

W. PALM

PAISAJE CURACENSE

!Rojo . . . , rojo . . . , te quemas!
El mar lava tus heridas.
La brisa cuelga cascabeles
a tus árboles locos, despeinados,
que señalan un punto . . . y se pierde.

Vamos a abrir el puente para que entren
los gigantes con rugidos de sombra.
Tus casas también entran lentas . . . , lentas.
Tienen añejos sabores del Norte y tejados rientes.

Ahora bajo el sol, el turista aprisiona
tu minuto sofocante y las barcas cargadas de frutos
y de manos que los ofrecen.

Las voces — metales de viejo bronce — caminan por el aire
dejando quemantes banderillas,
en los oídos que no pueden asimilarlas.

Por los caminos triscan las cabras,
las espinan los cactus valientes, arrogantes,
hermanos de su sangre.

Armonía del árbol y la roca ingenua,
tan ávida de verdes . . .

Roca can sales, con pájaros que hablan,
con luces del poniente que la abrazan . . . .

Roca redimida por su perenne sollozo
que clama !agua dulce! . . . !Curaçao!

MARÍA PENÓN DE ABBAD

SCHRIK

die blauwe ogen
in die koude nacht
mijn hart bonkte
tegen mijn ribben
want het waren
dezelfde ogen
als van het signalement

het bewegende wassen beeld
was van een moordenaar
die sprak
van water
brood
en vluchten

verstijfd
en achtervolgd
door stappen
en door ogen
omhulde mij
een opperhuid
van vuur
en klamme zweet
toen trilden
al mijn loden ingewanden
een heipaal in de grond

ik was niet meer alleen

ik keek toen om
en zag slechts vette letters
uit een krant en
blauwe
schrikogen

R. HENRIQUEZ

VLAMMEND EILAND

warme armen
smeken
steken
droog omhoog
de lucht is heetgetrild
ze zengt en brandt
het vuur het land

mijn ogen van heimwee
ontdekken
vervaagd door de verte
de gloed op mijn eiland
de vlammen die drinken
de vlammen die drogen
en mijn ogen
niet gedogen

alleen — rondom —
de grote zee
besprenkelt met haar druppels
het arme warme land
dat sist

en elke dag
van elk jaar
wringt wreed
tot zweet
het vuur mijn land

R. HENRIQUEZ

ORACION DI UN LIMOSNERO

Danki, Tata Todo-poderoso
pa e pan bieuw-seco di tur dia
cu mi ta haja den barinan di sushi
y e frutanan putri cu ta smaak dushi

Danki, Tata Todo-poderoso
cu bo ta duna otro asina hopi,
bendicion na gran cantidad
pa nan por tira pami loke nan resta

Danki, Tata Todo-poderoso
cu tin un auto bieuw tras di santana
pa ora 'nochi sera y den tempestad
mi tambe tin un cas cu un dak

Danki, Tata Todo-poderoso
cu mi yiunan a muri di hamber
asina mi no tende nan yora mas
ora mi bolbe man bashi na „cas"

Danki, Tata Todo-poderoso
cu tin flor na mondi y den sabana
asina mi por pone den tristo memoria
anglo bibo riba graf di mi senjora

Danki, Tata Todo-poderoso
pa e pianan cu bo a dunami
asina mi por camna sclama y roga
pa amor di Dios dunami un limosna

Danki, Tata Todo-poderoso
cu un dia mi tambe lo muri
pa mi no sigui pidi'molestia
esnan cu Bo ta duna bondad

RICARDO ENGELEN

I.

Met alleen
    een roos tussen mijn tenen
    en een in mijn haar
Wil ik
    op een maanverlichte avond
    in 't koelwitte zand
    op de maat van avondkleuren
    heel speciaal voor jou
    dansen mijn liefste

met alleen
    een roos in mijn haar
    en een tussen mijn tanden

IV.

in deze stilte
waar je de heksen kunt horen zwijgen
en zelfs de duisternis
in oorverdovende stilte vervalt
voel ik mij vallen
dieper dan de diepte is
in een eindeloos verlangen

III

gisteren was ik niet alleen
ik had jou toen geschapen
we waren samen uitgeweest
naar waar nooit anderen komen.

we wisten beiden 't is voor één nacht
en wensten toen te leven
we dachten elk zich zelf zo diep
dat wij de ander konden bergen

vandaag is alles weggevaagd
mijn schepping was maar even
ik ben alleen en besef opeens
dat de herinnering jou echt
niet kan herscheppen

MYRA RÖMER

VIETNAM

bange soldaten
willoos door hogerhand verschoven
als pionnen op een schaakbord
beleven dagelijks de tragedie van Kaïn
ten top gestegen waanzin
in een oord door broedertwist verscheurd
een tragedie
geschreven door een meesterhand
het getal 666
een van de drie moet dood
de overige twee zullen verlangen
dat de bergen op hen vallen
als bazuingeschal
verkondigt met bruut geweld
het verbreken van de regels
één voor één
het zegel voor Vietnam is reeds gevallen
proloog van een naderende wereldbrand
en laat mij slechts hopen
geen 70 jaar te worden

STEMMEN

Luisterend naar verre explosies
hoor ik vrouwengejammer en kindergehuil
het verleden welt in mij op
en beseffend dat het bloed kruipt
waar het niet gaan kan
zal ik het verleden als een misdadigersketen
achter mij aan moeten slepen
daarom klinken de explosies
onverdraagzaam hard in mijn oren
er zijn geen ruggen noch muren
om achter te schuilen
hou op schreeuw ik
maar de verre en nadere stemmen
blijven klinken
onverbiddelijk

HENRI TAI

EEN MEDISCH DOKUMENTATIECENTRUM VOOR HET CARAÏBISCH GEBIED EN HET NOORDEN VAN ZUID-AMERIKA

Op 24 juni j.l. werd op het Antillenhuis de eerste A.M.S.D. (Antilliaanse Medische Studenten Dag) gehouden, waarvoor zo veel mogelijk afgestudeerde en nog studerende Antilliaanse medici waren uitgenodigd. De speciaal voor de A.M.S.D. uit Curaçao overgekomen arts dr. Chr. Engels — wnd hoofd van de geneeskundige dienst van Curaçao — sprak onder meer over de plannen om de Antilliaanse medische studenten op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op medisch gebied op de Antillen, de noodzaak specialisaties te richten naar de behoeftes, een bij het BC van Curaçao ingediend ontwerp ziektekostenregeling en het opzetten van een polikliniek annex medisch dokumentatiecentrum op Curaçao. Zonder onderscheid te maken in belangrijkheid zouden we wat dieper in willen gaan op de laatste twee onderwerpen; gezien echter het ontwerp ziektekostenregeling dat door prof. dr. H. Hoetink werd opgesteld nog geheim is tot nadat het in het BC besproken is, zullen wij ons beperken tot het laatste punt.

Reeds gedurende enkele jaren worden er door gasthoogleraren zgn. postgraduate cursussen gegeven; hierbij viel het op dat de betrokken heren zelden of nooit refereerden aan onderzoekingen op medisch gebied in de Cariben of op het vasteland van Zuid-Amerika verricht. Dit is grotendeels het gevolg van de verdeeldheid van de vele gegevens; een centraal dokumentatiecentrum bestaat er tot op heden niet, zodat het wel wil voorkomen bijv. dat reeds gedaan onderzoek opnieuw wordt gedaan, louter uit onwetendheid.

Voor bepaalde specialisten (genoemd werden bijv. neuro-chirurgen en röntgenologen) zijn de Antillen alléén een te beperkt werkterrein, hetgeen niet betekent dat er voor dergelijke lieden geen werk is. Indien er een centrale polikliniek zou komen, niet alleen ten bate van de Antillen, maar ook voor de omliggende gebieden, zou een dergelijke specialist wél een voldoend groot werkterrein hebben. Dat de afstanden tussen de gebieden onderling geen bezwaar op kunnen leveren, zal wel duidelijk zijn als men bedenkt dat het tot op heden gebruikelijk was ofwel een Nederlandse specialist voor incidentele gevallen naar de Antillen te halen, ofwel de patiënt voor behandeling naar Nederland te sturen.

De mogelijkheid om op de Antillen — dus in het toekomstige werkterrein zélf — artsen en ander medisch personeel op te leiden is echter een van de belangrijkste punten vóór een dergelijke polikliniek. Reeds worden er studenten van de universiteit van Groningen en studenten uit Venezuela, Colombia enz. in het Sint Elisabeth Gasthuis opgeleid. Het moet echter in de toekomst zover komen dat van

welke universiteit dan ook studenten op Curaçao kunnen afstuderen en specialiseren; hiertoe is het vereist dat de te bouwen polikliniek een universitair karakter zal dragen. Onderhandelingen o.a. met de EEG zijn reeds aan de gang om dit NA *f* 5.000.000,— kostende projekt te financiëren. Het in eerste instantie door Nederland geleverde wetenschappelijk personeel zou binnen redelijk korte tijd geheel door landskinderen vervangen kunnen worden, gezien door de oprichting van een dergelijke polikliniek de specialisatiemogelijkheden voor de Antilliaanse student die na zijn studie naar de Antillen terug wil keren, vergroot zullen worden.

Onderhandelingen met Venezuela en Colombia hebben reeds een positieve houding van deze landen t.a.v. de polikliniek naar voren doen komen. Een universitaire 'intercambio' tussen de Antillen en deze beide landen zouden ons weer een stap dichter bij een meer algemene samenwerking brengen.

Resumerend kan worden gezegd dat de financiële mogelijkheden enerzijds (inrichtings- en onderhoudskosten zouden op EEG rekening komen) en anderzijds de behoefte aan specialisten en aan het opleiden van artsen in het toekomstige werkterrein zelf naast de noodzaak van een goed uitgerust medisch dokumentatiecentrum voor de Antillen en omliggende gebieden, ons bewust zal maken van onze geografische ligging, naast onze buren en er tussenin een sloot die wij kunnen dempen.

CAREL DE HASETH

NAAR DE UNIVERSELE KLEUR . . .

aan F. Martinus Arion

uit het elementaire
van Lauffer in zee gesprongen
zwom ik langs het profetische eiland van
Nicolás Guillén en raakte verstrikt
in de levenstragiek van de Iberische Unamuno

ik hoor de tambú
— het bloed is opgedroogd —
nog naroffelen in het holst van Curaçao
de triomf verheft zich boven de rietvelden
in een cubaanse son gewikkeld
maar twee maal twee is Europa in het kwadraat

mijn kleur in een sneeuwbal opgerold
ontvluchtte ik aan het ijzige gepraat over rassen
de Stockholmse blonde heb ik verlaten
en de nachtelijke sterren van Pigalle vaarwel gezegd
om de zon te laten grazen
langs de bronzen baaien van een moorse malagueña

ik vertroebel, word kleurloos,
door een verrekijker bekijk ik
de clair-obscure woorden van een wereld vol met waarden

ik droom nog van de blauwe schubben van de Caraïbe
de atoombom wissel ik af met de koran
onder mijn voeten trilt een Venezolaanse „joropo"
en mijn hart stuwt zijn bloed in de Afrikaanse rivieren
op mijn schouders — in plaats van mijn hoofd — laait Vietnam
op uit een wereldbol
tussen het stof en de puinhoop brokkelt de haat
het leven slingert zich naar de kosmos
uiteenvallend als een kaleidoskoop
in een kleuren-symphonie
de maan lacht
lichtgroen
toe . . . .

HENRY HABIBE

AUTOPSIE

aan Elvira

de bevroren grijns ruk ik
van mijn gelaat
en smijt hem ver van mij af
mijn ogen dribbelen het bloederige masker achterna
mijn hoofd ontkoppelt zich
smakt neer, rolt onhandig over de vloer
en stationneert zich in een hoek

duikelend van mijn huid naar de eeuwigheid van mijn ziel

een lange duistere uitspansel
van chaotische kilometers
wentelende astronaut langs cellulaire planeten
in onzekere diepten
onaangeroerd en onbereikbaar
een kern
die de tijd overleeft

duikelend van mijn huid naar de eeuwigheid van mijn ziel

dode ogen, koude ogen staren mij aan:
twee zwarte holten waaruit rook opstijgt
oplaaiende stofdeeltjes in een zandwoestijn
de maan schijnt blauw de zee schuimt grijs
de aarde scheurt open
het zaad begint een kruistocht
de pithecanthropus erectus bewapent zich
piramiden doorboren de vlakten
dreunende giganten en stampende goten
triomfantelijke helmen, glimlachende pluimen
barokke cipressen wedijverend met wolken
de vlucht van romantische ridders
de volharding van kreunende profeten
afgekapte handen, uiteengerafeld vlees, skeletten

duikelend van mijn huid naar de eeuwigheid van mijn ziel

stalen spermatozoa versplinteren het plasma
snijden en smoren het embryonale
het leven braakt
atomen
kruit
en
nitratie
glijdt af, krabt de hemel, zweeft in 2000
en wentelend
als maar tuimelend naar de eeuwigheid van mijn ziel

HENRY HABIBE

Frank Martinus Arion

DOCHTER VAN GOD

I

Probeer niet na te voelen wat ik schrijf
Probeer het in godsnaam niet.
Wat ik schrijf was nog niet van hier
Al komt het hier later.

Men zal kunnen zeggen: Wat
Hij voelt voel ik ook wel soms
Als ik veel heb gezien op reis
Of veel te lang alleen ben

Maar wat u voelt of denkt is niet waar
Al zit in mij ook iets van u
want wat u allemaal voelt is van hier
maar mijn zwart lichaam is van later.

Ik bedoel met later geen God.
— In godsnaam niet — want God komt hier
Nooit weer goddank. Laten wij hem er niet
om bidden. Ik bedoel met later gods Dochter:

Zij zal over u heersen.

II

Ik kan maar niet genoeg schrijven
Dat ik nog nooit ben gestorven. Dit verwondert mij zeer.
Ik word er soms klein van, integer en dwaas.
Sla mijn handen aan mijn lijf, sla aan het zingen,
Gewoon als ik ontdek dat ik nog nooit ben gestorven.

Dit is een wapenstilstand met mezelf
In deze gevaarlijke wereld.

Een dag en een nacht gaan voorbij
En ik word voorzichtiger: Omdat ik nog nooit
Ben gestorven sta ik nu misschien op het punt van sterven.
Wonderlijk voel ik me dan. Op één been.
(Hoe kan ik het anders zeggen.)

Dan voel ik mijn ziel. Dwars door mijn huid en kleren.
Eerst hoor ik de verrassing in mijn hart
Dan voel ik mijn ziel zelf, naakt en blij
onder mijn sterke voeten, op de blanke kant van mijn hand.
Als een waterdruppel.

Als het leven daarna doorgaat weet ik:
Deze aarde is heel mooi.

Maar als zij komt voor wie ik eigenlijk leef?
Dan word ik wonderlijk groter.

Zij is vrede.
In de eerste plaats tussen de mensen onderling,
dan tussen de mensen en mij,
dan diep in mijzelf.

Daarom noem ik haar ook de Heilige Drievuldigheid
Al is zij slechts gods Dochter.
De enige tot wie ik bid, terwijl ik op één been wacht.

III

In Leiden regende het en de stad stond strak
Maar ik ben zonder angst doorgelopen om jou
Af te halen, Dochter. Ik heb moeite gehad
Om onderweg mensen te overtuigen, maar ik ben er.

Ik heb moeite gehad om onderweg allerlei mensen
te vergeten, die gewond waren en aan wie ik dus
ook bloed hoorde te geven, maar ik ben er
En voortaan is al het bloed dat ik heb voor jou.

Daardoor ben je Godin geworden. Ik heb zozeer
verlangd naar jou dat ik mezelf in jou projecteer.
En wel op dezelfde hoogte als de Goede God,
Die voor mij goddank voor goed niet meer is.

IV

Komt zij dichterbij
Of is er sprake van een vals gerucht
Nu kerstmis weer over de natte straten loopt.
En ben ik dus toch alleen
Temidden van kerstmis en nieuw jaar
En de onvermoeibare drie koningen?

2

Ja, zij. Ik mis haar.
Wel zijn er boden van haar aangekomen.
Drie, in de nacht,
Maar ik wantrouw ze.

3

Maar telkens als ik lach
seinen ze met de kleuren
van haar rokken en haar rijk:
Daar, direkt onder mijn raam:

Priester
De dochter van God zend ons
Om je aan te kleden
Om je te vervoeren naar de heuvel bij het water
Waar zij vannacht geboren wordt.

4

Heb mij tenslotte aangekleed
Zij het na veel aarzeling,
voor mijn rendez-vous met Vrede
want december is immers een akelige maand
vanwege de geboorte van het Onheil zelf.

V

De Dochter van god ziet er uit
Als Angela Davis
Zij wordt in de gevangenis gehouden
En ik word in de gaten gehouden

Zo kunnen wij nog niet
komen bij elkaar . . .
Om die verschrikkelijke bom te plaatsen.

Maar

Mevrouw Indira Gandhi!
Maar Mevrouw Indira Gandhi!
Indira Gandhi!
Maar Mevrouw Indira Gandhi!

En

Mevrouw Golda Meïr!

DE NEGER IS MOOI BINNEN

Op de discriminatie in Den Haag,
Leiden en Omstreken.

De tijden zijn ondertussen veranderd
Want binnen dansen de harigen
Op negermuziek
Buiten discrimineert de kale portier
De neger
Volgens
Orders zijn orders of te wel:
Befehl ist befehl. Ja:
De tijden zijn dan toch wèl veranderd.
Dwz: De neger is weer mooi binnen!

D. v. G.

Dochter van God:
De wonde gaat dicht en mogen
wij allen juichen: Als een bloem
Die te lang open was
sluit zich nu de wonde van de tijd
— volgens het beginsel
het is allang geleden —
om de duisternis.

Het spoor, zeggen de dropouts,
is niet meer met zekerheid
terug te volgen. En de wonde
van negers, joden, langharigen
gaat dus zodoende weer langzaam open.

FRANK MARTINUS ARION

Kòrsou, 18 di mei 1971

Kerido Señor Habibe:

Ata akí algun kibukashon mas di prof. Rona. Mi ta referi na WATAPANA No. 3, Aña III, april 1971.

pág.	*regel kontá for di ariba (÷) abou (—)*	*ta skirbí*	*meste ta:*
15	2 ÷	bin	bon
	7 ÷	biebe (no ta eksisti)	?
	16 ÷	kwere (no ta eksisti)	?
	20 —	fwerdi	fuera di (i esei no ta 'variante diptongada' di for di, pasobra su *nifikashon* ta otro)
18	13 ÷	bo ta ta per novidá	? (papiamentu sí e n' ta:
	19 ÷	sabi „soler"	sa „soler" (e *sa* bini akí; nunka: e *sabi* bini akí)
	22 ÷	tabata (= ta + ba ta)	taba + ta (n' tin kuenta di 'partícula perfectiva ba'; den un eskrito di aña 1776 (esun di mas bieu ku nos konose te ainda) mi ta lesa: . . . taba biny punta (= tabata bini Punda). 'Taba' ta simplemente aféresis di 'estaba'.
20	14 —	. . . de *ta* con una variante *ka* en papiamento	(no ta eksisti; talbes e ta bruá ku *k'a;* esun *k'a* skirbi)

Tokante 'pusha' (pág. 25, regel 6/22) ta bon pa señala ku gayego tambe tin 'puxar' (x = sh) i mi diksionario gayego — spañó ta duna:
„*Puxar* v.a. Pujar. Tirar con fuerza. — Aumentar el precio de una cosa. — (= arkaiko) Empujar."
Talbes na portugues di algun siglo pasá tambe 'puxar' tabata nifika 'duwen', 'stoten'.
Ademas, den bable (asturiano) tambe nos ta haña 'puxar'.
Pokopoko nan ta bai den e direkshon ku m'a indika! Di e artíkulo di prof. Rona i di e observashonnan di señor Kerkhof nos por bolbe dedusi ku meste sa papiamentu *bon* pa skirbi un obra di balor tokante papiamentu. E grabashonnan di Rona ta despist'é!

Atentamente,
A. MADURO

aan Chila

tussen de hotels
heb ik een voetstap
een vingerafdruk van je gevonden
opgeraapt
aan mijn lippen gelegd
en zacht 'Preciosa' fluisterend
heb ik haar gekust

PARQUE DEL RETIRO, MADRID

Als tegen de middag de zon hoog en warm begint te schijnen komen de mensen als vogels naar het park en zoeken een plaats uit op een van de banken onder de bomen of op een terras langs de vijver, waarin anderen weer spelevaren in kano's of roeiboten. Uren blijven ze in de schaduw zitten praten, ver van het geluid van een wereldstad, het geluid van de wereld, de mensen; zitten ze daar te roken, een schaal olijven, een glas schweppes de limón, tot hun maag en hun heimwee naar de drukte, naar hun huis, hen op doet staan, afrekenen met de kelner en al pratend terug voert naar de stad aan de voet van de heuvel, het centrum waar de mens verloren raakt in stoplichten, zebrapaden, etalages en restaurants.

CAREL DE HASETH

ARCHITECTURE

Burning nirds
flaming fugitives
seeking for shelter
in your arms

burning nirds
appealing with violence
to dead memories
and living warmth

ABSTRACT

Panelled dreams
sophisticated residence
of my bleading heart.
Don't build me a tomb,
don't bury my sun
please, give me once more
a chance to start.

ODA BLINDER
poems written to John Rawlings,
architect in New York, U.S.A.

ARCHITECTUUR

Brandende zaden
vlammen in vlucht
zoeken bescherming
in je armen

brandende zaden
trekken heftig aan
dode herinneringen
en levende warmte

ABSTRACT

Ingebouwde dromen
bedachte woning
van mijn bloedend hart.
Bouw me niet een graf
begraaf mijn zon niet
ach, geef me nog eenmaal
een kans te beginnen.

vert. LUC. TOURNIER

CURAÇAO DE NOCHE

la ciudad está vacía;
se ríe, oronda, la luna
de todas las piedras muertas,
de esos muros silenciosos,
de las desiertas huellas de figuras
que abandonaron los colmados huecos,
de mí
bufón de mis antojos
demasiado sombrío ya para esta farsa

A LA LUNA

no te hinches
como el seno turgente de una madre
ávido de la boca de un niño . . . .

no linda tu infinito reinar
los negros obstáculos
y no redondea tu cuerpo
el altar
de mi mundo,
que una vez en tí
se cobijó?

ODA BLINDER
(trad. H. Habibe)

REGEN OVER CURAÇAO

gisteren nog leek mijn eiland
vervuld van ironie, doordrenkt
van haar eigen leed, de zon.
— haar littekens waren schrale wonden
  rul en voldragen van haar eenzaamheid

de zon teisterde haar gehavend gelaat,
haar uitgedroogde borsten, bronnen van pijn.
eerder dan gisteren is het ver hiervandaan begonnen
— in de avond, milde schaduw van
  de nacht, likte zij haar wonden

vandaag is mijn eiland
glimlachend opgestaan uit de nacht
wat deerde haar nog de zon van gisteren
— nu haar flanken glimmend nat zijn en
  Aeolus weer drinkt aan haar borsten!

TOEKOMST

Hoorde ik je stem
tussen razendsnel
ten hemelgroeiende cactussen
of tussen trage dividivi-bomen?

Hoorde ik je stem
in de wervelingen van
verkrampte werelddelen
of tussen schaterende chuchubi's?

Je verscholen woorden
rolden aan over het strand;
toen je ze prijs gaf,

om eeuwig door te klinken
vanuit de vensters van de dag
met uitzicht op fabrieksschoorstenen.

JACK VAN ELBURG

CONTINUÜM II

---

in deze verre nachten
verzwijg mijn ballingschap!
zie ik jou
onverschillig de zeeën verlaten
verlaten
opdat ik mijn stervensuur vergeten zal

deze bijeengestorven nachten:

hoe eenvoudig is een cayenabloem
zij overweldigt mijn laatste twijfels
als ik jouw zeeën zoek

ik zoek jouw zeeën
opdat ik niet zal sterven
in een koud land

en ik zie jou
je ademt mijn ogen toe
in bloed
mijn oogbloed
bloed van mijn hersenen

kloppend als je wilde zeeën
een laatst verzoeken
om deze zeeën
waarin jij zwemt
met zachtheid en mij roepend

Ll. R. NARAIN
28/29 jan. 1971